

12 - 14 Aralık

HİTİT ÜNİVERSİTESİ

İİBF

ULUSLARARASI İLİŞKİLER BÖLÜMÜ

DEPARTMENT OF INTERNATIONAL RELATIONS

ÇORUM (HİBRİT)

2024

IV. ULUSLARARASI HİTİT GÜVENLİK ÇALIŞMALARI KONGRESİ

IVTH HITIT INTERNATIONAL CONGRESS ON SECURITY STUDIES

BİLDİRİ KİTABI
PROCEEDINGS BOOK

TÜBİTAK

guvenlikkongresi.hitit.edu.tr

IV. ULUSLARARASI HİTİT GÜVENLİK ÇALIŞMALARI KONGRESİ

“Küreselleşen Dünyada Bölgeselleşen Güvenlik: Sınanmalar, Krizler ve Fırsatlar”

12-14 ARALIK 2024 | ÇORUM

BİLDİRİLER KİTABI

TAM VE ÖZET METİNLER

HİTİT ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI
Hitit Üniversitesi Kuzey Kampüsü Üçtutlar Mah. Çevre Yolu Bulvarı 19030
Çorum | TÜRKİYE

https://yayin.hitit.edu.tr | publisher@hitit.edu.tr
Yayınevi Sertifika No: 49188
ROR ID:
ISNI:

Kitap Adı
IV. Uluslararası Hitit Güvenlik Çalışmaları Kongresi Bildiri Kitabı:
Tam ve Özet Metinler

Yayın Editörü
Doç. Dr. Sami KİRAZ | Doç. Dr. Mustafa Onur TETİK
Doç. Dr. Nail ELHAN | Arş. Gör. Abdullah PEKEL

ISBN

Yayın Türü
e-Kitap

Yayın Tarihi | Publication Date

Yayım Yeri
Çorum | TÜRKİYE

Yayın Dili
Türkçe

Grafik & Tasarım
Hüseyin Taha TOPALOĞLU

Güvenlik ve Tütün: Reji Şirketinin Kolluk Kuvvetleri ve İktidar Pratikleri

Muhammet NEGİZ
Araştırma Görevlisi/Doktora Öğrencisi
Karadeniz Teknik Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İşletme Bölümü
muhammetnegiz@ktu.edu.tr

Özet

Bu çalışma, Düyûn-u Umumiye'nin (1881-1928) Osmanlı İmparatorluğu'ndan alacaklarını tahsil etmesi amacıyla bir sektöre özgü olarak kurulan Reji İdaresi (1883-1925) adlı çok uluslu şirketin Osmanlı tütün ekonomisindeki baskıcı güvenlik politikalarını ve bunun toplum üzerindeki etkilerini, Tütün Türküsü (Özol, 2012) adlı romanın nitel analizi üzerinden ele almaktadır. Roman, Balıkesir'in Gönen ilçesi ve çevresinde, Reji İdaresi'nin gelişiyle şekillenen toplumsal, ekonomik ve güvenlik dinamiklerini anlatmaktadır. Reji Şirketi, Osmanlı İmparatorluğu'ndan tütün tekelini devralarak Doğu Hindistan Kumpanyası'na benzer ayrıcalıklar kazanmış ve bu ayrıcalıkları silahlı kolluk kuvvetleri (kolcular) aracılığıyla uygulamıştır.

Roman, Reji'nin baskıcı politikalarının tütün üreticileri üzerindeki etkilerini çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır. Eric Hobsbawm'ın haydutluk ve halk kahramanlığına dair teorik çerçevesi (Elaltuntaş ve Karaca, 2021; Gacar, 2019) , bu çalışmanın temel dayanaklarından biridir. Hobsbawm'ın argümanlarına uygun olarak, roman, Reji'nin adaletsiz uygulamalarına karşı direnen kaçakçıların (ayıngacılar), bölge halkı tarafından kahraman olarak görülmesini vurgulamaktadır. Kaçakçılar, sadece ekonomik değil, aynı zamanda toplumsal direnişin de simgesi haline gelmiştir.

Çalışmada, Tütün Türküsü adlı roman metni, RQDA programı kullanılarak nitel veri analizi teknikleriyle incelenmiştir. Metin üzerinde yapılan kodlama ve kategorilendirme çalışmaları, Reji'nin baskı ve güvenlik politikalarının toplumsal yapıyı nasıl dönüştürdüğünü ortaya koymaktadır. Kodlama sürecinde, Reji İdaresi'ne verilen kamu ayrıcalıkları, şirketin halka uyguladığı ekonomik baskı, kolcuların zor kullanımı, kaçakçılığın kahramanlaştırılması ve işletmecilik tarihi açısından şirketin yapısı gibi temalar ön plana çıkmıştır.

Sonuç olarak, Reji Şirketi'nin tütün üreticileri üzerindeki baskıcı uygulamaları, ekonomik sömürü ile güvenlik politikalarının kesişiminde bir iktidar pratiği olarak değerlendirilmiştir. Romanın sunduğu anlatı, Reji İdaresi'nin yalnızca ekonomik bir güç olmadığını, aynı zamanda toplumsal düzeni yeniden şekillendiren bir baskı aygıtı olarak hareket ettiğini göstermektedir. Bu bağlamda, çalışma, edebiyat ve güvenlik çalışmaları arasındaki ilişkilerin tarihsel analizlere nasıl katkı sağlayabileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kolcular, Reji İdaresi, Tütün Kaçakçıları, Tütün

Pinkwashing Olgusu Üzerine Bir Bibliyometrik Analiz: Kavramsal ve Disiplinlerarası Bir Değerlendirme

Muhammet NEGİZ
Araştırma Görevlisi/Doktora Öğrencisi
Karadeniz Teknik Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İşletme Bölümü
muhammetnegiz@ktu.edu.tr

Özet

"Pinkwashing" kavramı, uluslararası ilişkiler, güvenlik çalışmaları, insan hakları, işletmecilik, pazarlama ve siyaset bilimi gibi çeşitli disiplinlerde artan bir ilgiyle ele alınmaktadır (Negiz vd. 2024; Acar vd. 2024). 2011 yılında Sarah Schulman tarafından ortaya atılan Pinkwashing kavramı (pembe boyama, pembe aklama ya da pembe yıkama), özellikle LGBTQ+ haklarının bir devlet, kurum veya şirket tarafından, genellikle bu aktörlerin başka politikalarını veya uygulamalarını gizlemek, meşrulaştırmak ya da dikkatleri farklı bir yöne çekmek amacıyla araçsallaştırılmasını ifade etmektedir (Langenburg, 2021). Özellikle İsrail'in Filistinlilere karşı uyguladığı işgal ve insan hakları ihlallerini LGBTQ+ haklarını ilerletme çabalarını öne çıkararak perdelemeye çalışması verilen en yaygın örneklerden bir tanesidir (Schulman, 2011). Dolayısıyla söz konusu ülkenin bu yaklaşımı pinkwashing kavramı çerçevesinde eleştirel olarak değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada, pinkwashing olgusu üzerine yapılmış akademik literatürün kapsamlı bir bibliyometrik analizi sunulmaktadır. Çalışmanın amacı, pinkwashing kavramının akademik sahadaki gelişimini, kavramın odaklandığı ana temaları, en çok atıf alan çalışmaları ve literatürdeki boşlukları tespit etmektir. Veriler, Scopus veri tabanından toplanmış olup R (Biblioshiny) ve VOSviewer yazılımları kullanılarak analiz edilmiş ve görselleştirilmiştir. Analiz sürecinde literatürde pinkwashing kavramının en çok LGBTQ+ hakları, neo-liberal politikalar, İsrail-Filistin çatışması ve küresel güvenlik bağlamında ele alındığı görülmüştür. Ayrıca pinkwashing çalışmalarının büyük bir kısmının disiplinlerarası bir karakter taşıdığı saptanmıştır.

Elde edilen sonuçlar, pinkwashing olgusunun güvenlik çalışmaları bağlamında nasıl bir yer edindiğine dair önemli ipuçları sunmaktadır. Özellikle, pinkwashing'in devletlerin güvenlik politikalarını meşrulaştırmak için nasıl araçsallaştırıldığı, bu politikaların güvenlik normlarıyla nasıl kesiştiği ve bu süreçte uluslararası toplumdaki algıyı nasıl şekillendirdiği tartışılmaktadır.

Sonuç olarak, pinkwashing üzerine yapılan bu bibliyometrik analiz, güvenlik çalışmalarında bu olgunun kavramsal ve metodolojik bir araç olarak nasıl kullanıldığını tartışmaktadır. Çalışmanın, pinkwashing olgusu üzerine hem teorik hem de ampirik katkılar sağlaması ve güvenlik çalışmaları bağlamında bu kavramın daha geniş bir

tartışmaya açılmasına zemin hazırlaması hedeflenmektedir.
Anahtar Kelimeler: İsrail, LGBTQ+, Pembe Aklama, Pinkwashing